

Verkenkend natuuronderzoek Oosterschenge, Oude Zeedijk in Goes

Oriënterend natuuronderzoek in het kader
van de wet- en regelgeving voor natuur

Sweco Nederland B.V.
Onderwerp

Verkennd natuuronderzoek
Oosterschenge te Goes

Projectnummer

51015750

Klant

Natuurmonumenten

Versie

C1

Datum

16-06-2023

Auteur

Barry van der Veeke

Document referentie

NL23-648800269-52969

Gecontroleerd door

Maikell Verkade

Vrijgegeven door

Pauline Maas

Inhoudsopgave

Samenvattende tabel.....	4
1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding.....	6
1.2 Kader van het onderzoek.....	6
1.3 Ligging en beschrijving plangebied	6
1.4 Voorgenomen activiteiten.....	8
1.5 Leeswijzer	10
2 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden	11
2.1 Samenvatting	11
2.2 Toetsingskader.....	11
2.3 Resultaten	11
2.4 Analyse en toetsing van mogelijke effecten	14
3 Wet natuurbescherming: soortenbescherming	15
3.1 Samenvatting	15
3.2 Toetsingskader.....	16
3.3 Methode	17
3.4 Resultaten	18
3.4.1 Vogels	18
3.4.2 Planten	19
3.4.3 Vleermuizen	20
3.4.4 Overige zoogdieren	21
3.4.5 Amfibieën en reptielen	22
3.4.6 Vissen	23
3.4.7 Ongewervelden.....	23
4 Provinciaal natuurbeleid	25
4.1 Samenvatting	25
4.2 Toetsingskader.....	25
4.3 Resultaten	25
5 Conclusies en aanbevelingen	28
5.1 Natura 2000.....	28
5.2 Soortenbescherming	28
5.3 Provinciaal natuurbeleid.....	29
Referenties	30
Bijlage 1 Toetsingskaders wetgeving en beleid	31
Bijlage 2 Instandhoudingsdoelstellingen	36

Samenvattende tabel

In onderstaande tabellen is een samenvatting weergegeven van conclusies, voortkomend uit het verkennend natuuronderzoek.

Wet natuurbescherming: gebiedsbescherming	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
Natura 2000-gebieden	Mogelijke toename aan stikstofdepositie in de aanlegfase	AERIUS-berekening	N.v.t.	Afhankelijk van de resultaten van de AERIUS-berekening moet een voortoets of passende beoordeling worden geschreven en/of een Wnb-vergunning worden verkregen.

* mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen

Wet natuurbescherming: soortbescherming	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Voorzorgsmaatregelen*	Nadere procedure
Planten	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vleermuizen	Mogelijk verstoring door verlichting (Wnb, artikel 3.5, lid 2)	N.v.t.	Geen verlichting in actieve periode (15 april – 15 oktober) tussen één uur na zonsondergang en één uur voor zonsopkomst of verlichting niet richten op groenstructuren en watergangen.	Indien niet aan de maatregelen kan worden voldaan is soortgericht onderzoek noodzakelijk naar het daadwerkelijk gebruik door vleermuizen.
Grondgebonden zoogdieren	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vogels	Mogelijk verstoring algemeen broedende vogels tijdens broedseizoen (Wnb, artikel 3.1, lid 2 & 4)	N.v.t.	Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen (ca. 15 maart – 15 juli) of enkel na vrijgave door ecooloog middels broedvogelcontrole.	N.v.t.

Wet natuurbescherming: soortbescherming	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Voorzorgsmaatregelen*	Nadere procedure
Amfibieën	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Reptielen	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vissen	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Ongewervelden	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

* mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen

Provinciaal beleid	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
Natuurnetwerk Nederland (inclusief ecologische verbindingszone)	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Overige gebieden	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

* mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Natuurmonumenten is voornemens om enkele percelen om te vormen van een agrarische functie naar natuur. Omringend aan de agrarische percelen liggen gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland, de omzetting van de landbouwgronden in natuurterrein resulteert in een groter oppervlak en een betere verbinding. Voor het wijzigen van de bestemming 'agrarisch gebruik' naar 'natuur' is een bestemmingsplanwijziging nodig. Ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging is dit verkennend natuuronderzoek uitgevoerd.

Wanneer de voorgenomen ontwikkelingen negatieve effecten kunnen hebben op beschermde plant- of diersoorten of beschermde gebieden, dient dit te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. Om een beeld te kunnen vormen van de mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten hierop is voorliggend verkennend natuuronderzoek uitgevoerd door Sweco Nederland B.V.

1.2 Kader van het onderzoek

Projecten of handelingen waarbij mogelijk beschermde natuurwaarden worden aangetast dienen te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende kaders:

- Wet natuurbescherming:
 - Natura 2000-gebieden (Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn);
 - Soorten.
 - Houtopstanden.
- Provinciaal beleid:
 - Natuurnetwerk Nederland (NNN).
 - andere provinciaal beschermde gebieden buiten het NNN.
- Gemeentelijk beleid.

Het verkennend onderzoek is erop gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten van het plan op de beschermde natuurwaarden in en om het plangebied. Toetsing heeft plaatsgevonden op de beschermde Natura 2000-gebieden, beschermde soorten en op de provinciale natuurbeleidskaders. In het rapport worden de mogelijke vervolgstappen besproken die eventueel moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures. Een verkennend natuuronderzoek heeft een geldigheid van 2 tot 3 jaar, tenzij de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd.

1.3 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt ten noordwesten van Goes in de provincie Zeeland. Het plangebied bestaat uit agrarische gronden. Het grote gedeelte aan de westkant is in gebruik voor uienteelt, het kleinere oostelijke gedeelte is agrarisch grasland. Ten noorden van het plangebied bevindt zich het natuurgebied Schenge, dit is het kreekrestant van het Oosterschenge. Ten zuiden en oosten van het plangebied bevindt zich de kern van Goes. Ten westen van het plangebied ligt de N256.

Daarnaast liggen in de omgeving verschillende agrarische percelen. De ligging van het plangebied is weergegeven in

Figuur 1-1.

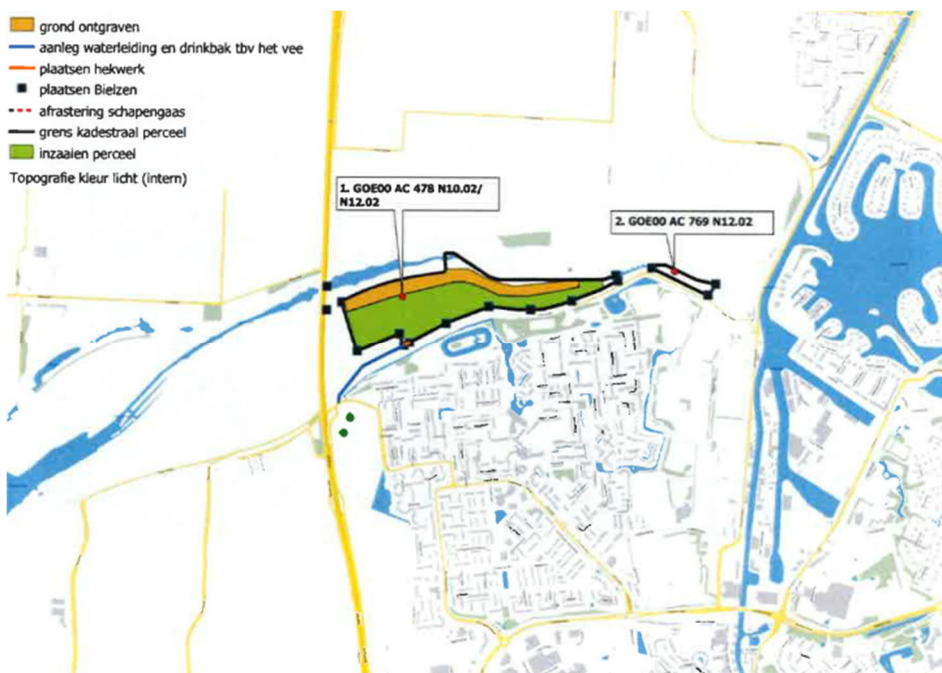

Figuur 1-1 Ligging van het plangebied.

1.4 Voorgenomen activiteiten

De percelen hebben als doelstelling de natuurbeheertypen N10.02 Vochtig hooiland en N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland. Hiervoor zijn de volgende werkzaamheden beoogd:

- Verwijderen en ontgraven voedselrijke teeltlaag tot een diepte van circa 40/ 50 centimeter tot op de zandlaag (afhankelijk van bestaande contouren en gradiënten in het landschap).
- Afvoeren van de vrijgekomen grond.
- Inzaaien overige deel van de bestaande akker met een inheems kruidenrijk grasmengsel.
- Gedeeltelijk plaatsen raster van weidepalen en schapengaas
- Verwijderen/verstoren van de bestaande drainage.
- Realiseren van een waterleiding naar het plangebied ten behoeve van een drinkvoorziening voor het vee.
- Aanbrengen van informatieborden op de zeedijk.

Figuur 1-2: Inrichtingsmaatregelen plangebied (Natuurmonumenten, 2023).

Figuur 1-3: Aanvulling op inrichtingsmaatregelen (Natuurmonumenten, 2023).

1.5 Leeswijzer

In volgende hoofdstukken worden de bevindingen weergegeven van het verkennend natuuronderzoek voor de hoofdaspecten Natura 2000 (hoofdstuk 2), soortenbescherming (hoofdstuk 0), provinciaal beleid (hoofdstuk 4) en conclusies (hoofdstuk 5). De toetsingskaders bij het beleid worden gegeven in bijlage 1.

2 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

2.1 Samenvatting

De werkzaamheden hebben geen negatief effect op de doelstellingen voor nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Wel vindt er door de werkwijze mogelijk een toename aan stikstofdepositie plaats. Het is noodzakelijk deze bevinding te kwantificeren met behulp van een AERIUS-berekening. Alle toenames van stikstofdepositie (ook tijdelijk) dienen beoordeeld te worden.

2.2 Toetsingskader

De Natura 2000-gebieden zijn de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitattypen binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd vanuit een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In het aanwijzingsbesluit van LNV is aangegeven welke natuurwaarden kwalificerend zijn op grond van de Habitatrichtlijn en/of Vogelrichtlijn. Hierin zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitattypen en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitattypen en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of uitbreidings- en/of verbeterdoelstellingen voor habitattypen en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

In dit verkennend natuuronderzoek wordt getoetst of plannen negatieve gevolgen kunnen hebben voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten of habitattypen voor de het betreffende Natura 2000-gebieden. Wanneer effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten kunnen de volgende vervolgstappen aan de orde zijn, zijnde een voortoets, passende beoordeling of ADC-toets. In Bijlage 1 wordt het toetsingskader in meer detail beschreven. Bij de toetsing is gekeken naar de Natura 2000-gebieden tot op 10 km afstand van het plangebied. Dit is ruim voldoende om effecten door eventuele externe werking te voldoende mee te nemen. Enkel effecten door stikstofdepositie kunnen verder reiken waarbij enkel effecten tot op 25 km beoordeeld worden.

2.3 Resultaten

De ligging van Natura 2000-gebied is in beeld gebracht middels de Natura 2000-gebiedenkaart van PDOK, beschikbaar via het Nationaal Georegister. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden is Oosterschelde (2,1 km) en Veerse Meer (2,2 km), zie Figuur 2-1. Binnen een straal van 25 km liggen andere Natura 2000-gebieden, te weten Kop van Schouwen, Voordelta, Grevelingen, Yerseke en Kapelse Moer, Westerschelde & Saefthinghe, Manteling van Walcheren, Zoommeer, Markiezaat en Vogelkreek.

Alle Natura 2000-gebieden binnen een afstand van 10 km van het plangebied zijn weergegeven in figuur 2.1.

Figuur 2-1 Ligging van plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebied(en).

Tabel 2.1 Afstand van nabijgelegen Natura 2000-gebied(en) tot plangebied.

Natura 2000-gebied	Afstand tot plangebied
Oosterschelde	2,1 km
Veerse Meer	2,2 km
Yerseke en Kapelse Moer	7,7 km
Westerschelde & Saeftinghe	8,0 km

2.4 Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Effecten kunnen geclassificeerd worden in tijdelijke effecten (aanlegfase) en permanente effecten (gebruiksfase) op de instandhoudingsdoelstellingen voor alle Natura 2000-gebieden binnen de reikwijdte van het effect. In dit geval vinden enkel effecten tijdens de aanlegfase plaats. Tijdens de aanlegfase zal gewerkt worden met een nader te bepalen inzet van mobiele werktuigen. Tijdens de gebruiksfase is het gebied in gebruik als natuur en vinden geen effecten plaats. Het gaat hier om tijdelijke werkzaamheden, na afronding van de werkzaamheden kan het gebied zich verder ontwikkelen.

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Van directe effecten zoals oppervlakteverlies van leefgebied van kwalificerende soorten in Natura 2000-gebieden is derhalve geen sprake. Indirecte effecten zoals visuele verstoring en verstoring door licht of geluid reiken doorgaans enkele honderden meters ver. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden (minimaal 2,1 km) zijn indirecte effecten op voorhand uit te sluiten.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden zal gebruik worden gemaakt van een nog nader te bepalen inzet van mobiele werktuigen, hetgeen mogelijk gepaard gaat met stikstofemissie. Deze emissie kan zich gemakkelijk via de lucht verplaatsen en zodoende een toename in depositie veroorzaken op de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Het uitvoeren van een AERIUS-berekening is noodzakelijk voor de mogelijke stikstoftoename ten gevolge van het plan.

3 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

3.1 Samenvatting

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Uit verspreidingsgegevens van de NDFF zijn waarnemingen van verschillende soorten bekend met jaarrond beschermde nesten.

Het plangebied bestaande uit de agrarische gronden bevat geen nestmogelijkheden (bomen of gebouwen) voor vogels met jaarrond beschermde nesten (cat.1-4). In de directe omgeving zijn geen potentieel jaarrond beschermde nesten waargenomen. In de wijde omgeving zijn wel mogelijke nestlocaties aanwezig, deze worden niet aangetast of verstoord. De werkzaamheden zijn van tijdelijke aard en resulteren in de uitbreiding van geschikt foerageergebied.

Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde soorten is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot vogels met jaarrond beschermde nesten niet nodig.

Overige broedvogels

Alle in Nederland broedende vogels zijn tijdens het broeden beschermd. Voorafgaand aan versturende werkzaamheden binnen het broedseizoen (circa half maart tot half juli), is het uitvoeren van een broedvogelcontrole noodzakelijk.

Planten

Uit verspreidingsgegevens van de NDFF is de naakte lathyrus in de omgeving bekend. Het plangebied heeft momenteel een agrarische functie en heeft daarmee een voedselrijk karakter en wordt intensief beheerd. Het plangebied is geen geschikte standplaats voor de naakte lathyrus of andere beschermde plantensoorten.

Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde soorten is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot planten niet nodig.

Vleermuizen

Het plangebied bevat geen gebouwen of bomen en biedt dus geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. De omliggende groenstructuren en waterpartijen kunnen mogelijk als foerageergebied en als vliegroute fungeren. Deze elementen worden niet aangetast met de werkzaamheden. Daarnaast zijn de werkzaamheden tijdelijk en vinden overdag plaats. Indien werkverlichting wordt gebruikt dienen in de actieve periode van vleermuizen (15 april tot 15 oktober) mitigerende maatregelen te worden gehanteerd om verstoring van vleermuizen in de directe omgeving te voorkomen. Dit betekent dat vanaf één uur voor zonsondergang tot één uur na zonsopkomst geen verlichting wordt gehanteerd of deze in ieder geval niet op de groenstructuren en waterpartijen wordt gericht.

Indien geen verlichting of verlichting volgens de maatregel wordt gebruikt is geen aanvullend onderzoek en geen ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot vleermuizen nodig.

Overige zoogdieren

De NDFF toont waarnemingen van konijn, haas, hermelijn, bunzing en wezel in de omgeving van het plangebied. Daarnaast zijn enkele vrijgestelde soorten waargenomen in de omgeving. Het plangebied biedt geen vaste rust- of verblijfplaatsen en is geen onderdeel van essentieel leefgebied. De werkzaamheden zijn van tijdelijke aard waarna het gebied zich kan ontwikkelen als natuurgebied.

Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde zoogdieren is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot zoogdieren niet nodig.

Amfibieën en reptielen

Vanuit de NDFF zijn waarnemingen van beschermde amfibieën bekend in de omgeving echter betreft het hier soorten die zijn vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkeling. De NDFF toont geen waarnemingen van beschermde reptielen in de omgeving. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor amfibieën en reptielen.

Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde soorten is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot amfibieën en reptielen is niet nodig.

Vissen

Vanuit de NDFF zijn geen waarnemingen van beschermde vissoorten in de omgeving bekend. Bovendien hebben de werkzaamheden geen invloed op waterlichamen in de omgeving het plangebied. Mogelijke effecten op vissen zijn op voorhand uit te sluiten.

Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde vissen is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot vissen is niet nodig.

Ongewervelden

De NDFF toont geen waarnemingen van beschermde soorten ongewervelden. Daarnaast worden op basis van hun verspreiding en het aanwezige habitat geen beschermde soorten verwacht.

Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde ongewervelden is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot ongewervelden is niet nodig.

3.2 Toetsingskader

Soortenbescherming is geregeld in de Wet natuurbescherming (Wnb). De beschermde soorten in Nederland zijn in te delen in drie categorieën: soorten van de Vogelrichtlijn, soorten van de Habitatrichtlijn en Andere beschermde soorten. Het is verboden soorten van de eerste twee categorieën te vangen, doden, verstoren of hun vaste rust- en verblijfplaatsen aan te tasten. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op soorten uit de derde categorie.

Soorten uit de laatste categorie kunnen door het bevoegd gezag onder voorwaarden vrijgesteld worden van de verbodsbepalingen. Het toetsingskader voor soortenbescherming wordt nader beschreven in bijlage 1.

Vogels met jaarrond beschermden nesten zijn ingedeeld in 5 categorieën, waarbij de nesten van soorten van categorie 1 tot en met 4 in principe altijd jaarrond beschermd zijn. Er kunnen zich echter uitzonderingssituaties voordoen waarbij het nest van een bepaalde soort geen jaarrond beschermd behoeft. Dit wordt beoordeeld door een ecooloog. Categorie 5-soorten hebben enkel een jaarrond beschermd nest wanneer er een zwaarwegend ecologisch belang is om het nest wel jaarrond te beschermen. De categorieën zijn toegelicht in tekstbox 1.

Tekstbox 1 Vogels met jaarrond beschermden nesten.

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming het gehele seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Op soorten van de volgende categorie gelden de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming niet het gehele seizoen:

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Indien dit het geval is, is een omgevingscheck benodigd.

3.3 Methode

Het actueel en potentieel voorkomen van beschermden soorten in het plangebied is onderzocht middels een bronnenonderzoek en een oriënterend veldbezoek. Op basis hiervan is een habitatgeschiktheidsbeoordeling gedaan.

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermden soorten in de plangebieden en omgeving. Hiervoor zijn onder andere landelijke (digitale) verspreidingsatlassen (waaronder de NDFF-Verspreidingsatlas¹), regionale verspreidingsatlassen en, wanneer beschikbaar, voorgaande onderzoeken geraadpleegd. Ook is data direct uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) gebruikt van de afgelopen 5 jaar (2018-2023). Vanwege de te verwachten effecten zijn de (potentiële) aanwezigheid van beschermden soorten en de effecten hierop tot 2.000 meter van het plangebied onderzocht.

¹ www.verspreidingsatlas.nl

Door voor deze afstand te kiezen worden verschillende omliggende gebieden meegenomen zoals natuurgebieden, agrarische gebieden en de bebouwde omgeving.

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van beschikbare gegevens en een oriënterend veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in de plangebieden (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek heeft plaats gevonden op 4 april 2023 door Barry van der Veen, ecooloog van Sweco. De weersomstandigheden tijdens het bezoek waren; 7 °C, geen bewolking en een noordoosten wind met een kracht van 3 Bft.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatgeschiktheidsbeoordeling wordt een inschatting gemaakt in hoeverre de te verwachten soort(groepen) en/of het geschikte biotoop beïnvloed wordt door de voorgenomen activiteit. Hieruit wordt duidelijk voor welke soort(groepen) er nader (veld)onderzoek en eventueel het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb aan de orde is. Het onderzoek beperkt zich tot op grond van de Wnb beschermde planten- en diersoorten. Niet-beschermde Rode Lijst-soorten die in de plangebieden (kunnen) voorkomen, zoals diverse soorten paddenstoelen en vaatplanten, worden niet in het onderzoek betrokken omdat deze soorten niet relevant zijn voor toetsing aan de Wnb. Zij kunnen echter wel worden benoemd ten behoeve van bovenwettelijke maatregelen.

3.4 Resultaten

3.4.1 Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 1 - 4)

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2018-2023) toont waarnemingen van boomvalk, buizerd, gierwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, slechtvalk en sperwer (cat. 1-4) in een straal van twee kilometer rondom het plangebied. Binnen het plangebied worden geen nestplaatsen van soorten verwacht door het ontbreken van bomen en gebouwen en dus geschikt nestgelegenheid voor cat. 1-4 soorten.

Tijdens het veldbezoek is een foeragerende buizerd waargenomen ten noorden van het plangebied, boven het natuurgebied Schenge en de agrarische percelen.

Het plangebied bestaat uit akkers, hier zijn geen gebouwen of bomen aanwezig waardoor er geen nestgelegenheid is voor vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 1-4). In de directe omgeving zijn daarnaast geen potentieel jaarrond beschermde nesten waargenomen. In de bredere omgeving zijn deze mogelijk wel aanwezig, tijdens het veldbezoek is ook buizerd waargenomen.

Effectanalyse

Door de afwezigheid van geschikte nestlocaties kunnen effecten van de werkzaamheden op vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 1-4) worden uitgesloten.

Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot deze soorten niet nodig.

Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 5)

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit de verspreidingsgegevens van de NDFF (2018-2023) blijkt dat in de omgeving diverse categorie 5 vogels zijn waargenomen. Dit betreft de volgende soorten: blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomkruiper, ekster, gekraagde roodstaart, groene specht, grote bonte specht, huiszwaluw, ijsvogel, koolmees, oeverzwaluw, pimpelmees, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees en zwarte roodstaart. Het plangebied bestaat uit agrarische gebieden, hier worden geen nesten verwacht van cat. 5 soorten.

Tijdens het veldbezoek zijn blauwe reiger en eksters waargenomen. Er is ook een ekster op en nabij een nest waargenomen in de bomen aan de zuidkant van het plangebied (tussen het plangebied en Goes).

Effectanalyse

De werkzaamheden zijn tijdelijk en vinden enkel plaats op de agrarische gronden, in de omgeving zijn voldoende gebieden aanwezig die dekking en voedsel bieden. Na de werkzaamheden ontwikkelt het plangebied zich verder als natuurgebied welke resulteert in meer structuur en voedsel voor vogels. Er is dan ook geen sprake van zwaarwegende ecologische belangen.

Effecten van de werkzaamheden op vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 5) zijn op voorhand uitgesloten. Het uitvoeren van aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wnb is voor deze soorten niet nodig.

Overige broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn verder fazant, brandgans, grauwe gans, gaai en houtduif waargenomen.

Alle in Nederland broedende vogels zijn tijdens het broeden beschermd. Voorafgaand aan de versturende werkzaamheden binnen het broedseizoen (circa half maart tot half juli), is het uitvoeren van een broedvogelcontrole noodzakelijk. De Wnb erkent officieel geen broedseizoen. Er zijn soorten die al (ver) voor half maart kunnen en/of beginnen met broeden, zoals houtduif, bosuil (december/januari) en blauwe reiger (februari/maart) of vogels die later kunnen broeden. In de Wnb is aangegeven dat van belang is of een broedende vogel aanwezig is, voor kleine gebieden kan dit uitgesloten worden middels een broedvogelcontrole.

3.4.2 Planten

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2018-2023) toont waarnemingen van naakte lathyrus in de omgeving van het plangebied. Beschermde soorten komen voornamelijk voor in stabiele (voedselarme) habitattypen, zoals duinen, heiden en vennen. Het plangebied bestaat uit voedselrijke landbouwgronden welke momenteel gebruikt worden voor de teelt van uien en als grasland.

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar beschermde soorten, in het bijzonder soorten als dreps, glad biggenkruid en naakte lathyrus. Dit zijn allen soorten die voorkomen in droge storingsmilieus of graslanden en gezien de ligging potentieel in het gebied kunnen voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn deze soorten niet waargenomen.

Effectanalyse

De naakte lathyrus is een cultuurvolger die primair voorkwam in graanakkers en klavervelden. Tegenwoordig wordt de soort voornamelijk in bermen, langs holle wegen en op omgewerkte ruderaal grond aangetroffen. De naakte lathyrus staat op zonnige, warme, open plaatsen (Verspreidingsatlas).

Het plangebied is momenteel nog in agrarisch gebruik. Deze voedselrijke en (intensief) beheerde omgeving biedt geen geschikte standplaats voor beschermde soorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen (restanten) van beschermde planten waargenomen.

Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde planten is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot planten is niet nodig.

3.4.3 Vleermuizen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2018-2023) toont waarnemingen van gewone dwergvleermuis. Daarnaast worden op basis van hun verspreiding en het aanwezige habitat bijvoorbeeld laatvlieger en ruige dwergvleermuis in de omgeving verwacht.

Vaste rust- en voortplantingsplaatsen

Vaste rust- en voortplantingsplaatsen van vleermuizen zijn op basis van de keuze in verblijfplaatsen globaal in twee soorten te verdelen: soorten die hun verblijfplaats in gebouwen hebben en vleermuizen die hun verblijfplaats in bomen hebben.

Gebouwbewonende vleermuizen

Gebouwbewonende soorten, zoals de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, baardvleermuis, franjestaart (vaker in bomen) en gewone grootoorvleermuis, hebben hun verblijfplaatsen in allerlei kleine holten in gebouwen, zoals in een spouwmuur en achter gevelbetimmering.

Boombewonende vleermuizen

Boombewonende vleermuizen, zoals de rosse vleermuis, watervleermuis, franjestaart, baardvleermuis en ruige dwergvleermuis hebben hun verblijfplaatsen onder andere in holtes en achter loszittende bast in bomen.

In het plangebied zijn geen gebouwen of geschikte (dikke) bomen aanwezig die kunnen dienen als verblijfplaats. In de omgeving zijn deze gebouwen en bomen met mogelijke verblijfplaatsen wel aanwezig, deze worden niet aangetast. Het plangebied heeft geen functie als vaste rust- en voortplantingsplaats voor vleermuizen.

Foerageergebied en vliegroutes

Naast verblijfplaatsen zijn ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen beschermd indien deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van een lokale populatie.

Geschikt jachtbiotoop voor vleermuizen bestaat onder andere uit (half)hoge, insectrijke (kruidenrijke) vegetatie of boven watergangen (NGB, 2021). Vliegroutes zijn nodig voor vleermuizen om zich te kunnen verplaatsen van verblijfplaats naar foerageergebied en vice versa. Verschillende soorten vleermuizen maken gebruik van lijnvormige elementen, zoals bomenrijen, watergangen en houtwallen, om te navigeren en ter beschutting tegen wind. Routes die regelmatig en door meerdere individuen gebruikt worden, noemen we een vliegroute.

De directe omgeving van het plangebied fungeert hoogstwaarschijnlijk als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen. De watergangen en groenstructuren blijven onaangetast. Het plangebied zelf fungeert mogelijk als foerageergebied maar is minder geschikt dan andere gebieden aanwezig in de omgeving. De werkzaamheden zijn van tijdelijke aard en na het ontwikkelen van het gebied is het geschikt als foerageergebied.

Indien de werkzaamheden plaatsvinden in de actieve periode van vleermuizen (15 april – 15 oktober) dient tussen één uur vóór zonsondergang en één uur na zonsopgang geen werkverlichting te worden gevoerd of in elk geval dient deze niet gericht te zijn op de omliggende groenstructuren of watergangen. Mits deze maatregel wordt gehanteerd vinden er geen negatieve effecten plaats op vleermuizen. Indien niet aan deze maatregel kan worden voldaan is aanvullend onderzoek naar het daadwerkelijk gebruik van het plangebied noodzakelijk.

Effectanalyse

Het plangebied biedt geen geschikte verblijfplaatsen. Wel biedt de omgeving mogelijk geschikte verblijfplaatsen en fungeert het als foerageergebied en vliegroute. Deze elementen blijven behouden. Mits mitigerende maatregelen betreffende werkverlichting gehanteerd worden is geen aanvullend onderzoek en geen ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot vleermuizen nodig.

3.4.4 Overige zoogdieren

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Vanuit gegevens van de NDFF zijn waarnemingen van de bunzing, haas, hermelijn, konijn en wezel in de omgeving bekend. Daarnaast zijn waarnemingen bekend van de bosmuis, egel, huisspitsmuis en ree, deze laatstgenoemde soorten zijn vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkeling (Artikel 6.21 van Omgevingsverordening Zeeland).

Het plangebied is beoordeeld op typische landschapselementen die duiden op de mogelijke aanwezigheid van rust- en voortplantingsplaatsen evenals geschikt biotoop voor beschermde grondgebonden zoogdieren. Het plangebied bestaat uit de in gebruik zijnde agrarische percelen. Hierdoor is weinig structuur aanwezig en is het plangebied niet geschikt als vaste rust- of verblijfplaats voor grondgebonden zoogdieren. Tijdens het veldbezoek zijn reeën waargenomen ten noorden van het natuurgebied Schenge vlak bij de N256. Verder zijn geen dieren, sporen of holen waargenomen.

Effectanalyse

Het natuurgebied Schenge (ten noorden van het plangebied) bestaat uit een watergang met moerasachtige stukken met veel riet en struiken en een gedeelte vochtig hooiland. Dit gedeelte is potentieel geschikt voor bijvoorbeeld de kleine marters (bunzing, hermelijn en wezel).

Het leefgebied van de kleine marters moet de volgende functies vervullen: 1) foerageergebied met voldoende dekking, 2) Verbindingen met andere leefgebieden, 3) rust- en voortplantingsplaatsen, daarnaast is voor hermelijn en in mindere mate voor bunzing ook 4) water van belang (Bouwens, 2017). Deze functies zijn aanwezig langs de Oosterschenge en in Natuurgebied Schenge. De werkzaamheden vinden enkel plaats op de agrarische percelen waar het ontbreekt aan dekking en structuur voor de kleine marters. De werkzaamheden zijn tijdelijk en resulteren niet in een afname van leefgebied of verbinding tussen leefgebieden.

De haas komt voor in grasland, akkers en weilanden maar ook in open bossen, heiden en kwelders (Zoogdierverseniging). Het plangebied bestaat uit akkers waardoor (incidenteel) voorkomen van de haas niet is uit te sluiten. Tijdens het veldbezoek zijn geen hazen waargenomen. De rustplaatsen van hazen -legers- zijn ondiepe uithollingen voornamelijk in bosranden, windkeringen, ruigtezomen en onder heggen (Zoogdierverseniging). Daarnaast worden soms legers in hoog gras en tussen kluiten van geploegde akkers aangetroffen. De werkzaamheden zijn van tijdelijke aard en vinden enkel op de agrarische percelen plaats, de bosschages en ruige gedeeltes van natuurgebied Schenge -en daarmee de voornaamste locaties voor vaste rustplaatsen- worden niet aangetast. Na afronding van de werkzaamheden is het gebied te gebruiken door hazen. Daarnaast bestaat de omgeving uit vele agrarische percelen en kleine bosschages. De werkzaamheden hebben geen invloed op vaste rustplaatsen van haas.

Het plangebied is niet geschikt als vaste verblijfplaats voor beschermde grondgebonden zoogdieren. Enig (incidenteel) voorkomen van bijvoorbeeld haas is niet uit te sluiten echter worden geen vaste rust- of verblijfplaatsen aangetast. Daarnaast zijn de werkzaamheden van tijdelijke aard en kan het gebied zich na afronding verder ontwikkelen als natuurgebied.

Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde zoogdieren is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot zoogdieren niet nodig.

3.4.5 Amfibieën en reptielen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2018-2023) toont waarnemingen van bruine kikker, gewone pad, groene kikker (onb.) en kleine watersalamander in de omgeving van het plangebied. Deze soorten zijn allen vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkeling (Artikel 6.21 van Omgevingsverordening Zeeland). Er zijn verder geen waarnemingen van beschermde amfibieën en reptielen in de omgeving van het plangebied. Op basis van verspreiding is het mogelijk dat rugstreeppad in de omgeving voorkomt. Andere beschermde amfibieën en reptielen worden door het agrarisch gebruik en de verspreiding niet verwacht.

Effectanalyse

De rugstreeppad heeft de voorkeur voor tijdelijke poeltjes en plassen of andere ondiepe wateren die snel opwarmen. Het landleefgebied van de rugstreeppad bestaat voornamelijk uit onbeschaduwde, onbegroeide tot laagbegroeide ruderaal terreinen (Verboom et al., 2009). Het plangebied bestaat uit agrarisch gebied, in het nabijgelegen natuurgebied Schenge komen enkele poelen voor echter staan hier dichte rietkragen in het gebied waardoor het geen geschikt landhabitat vormt.

Daarnaast is gekeken naar de dichtstbijzijnde waarneming van de rugstreeppad (NDFF 2018-2023), deze bevindt zich op circa vijf kilometer afstand. Tussen de waarnemingen van rugstreeppad en het plangebied liggen verschillende barrières zoals snelwegen, N-wegen, kanalen en intensief bebouwde gebieden. Op basis van de afwezigheid van optimaal leefgebied, de afwezigheid van de rugstreeppad in de omgeving en de vele barrières rondom het plangebied is het voorkomen van deze soort uitgesloten.

Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde amfibieën en reptielen is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot amfibieën en reptielen is niet nodig.

3.4.6 Vissen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF toont geen waarnemingen van beschermde vissoorten in de omgeving van het plangebied.

Effectanalyse

De werkzaamheden hebben geen invloed op waterlichamen in de nabijheid van het plangebied. Daarnaast zijn er geen waarnemingen bekend van beschermde soorten in de omgeving van het plangebied. Mogelijke effecten op vissen zijn op voorhand uit te sluiten.

Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde vissen is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot vissen is niet nodig.

3.4.7 Ongewervelden

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2018-2023) toont geen waarnemingen van beschermde soorten ongewervelden in de omgeving (<2 km). Tijdens het veldbezoek zijn langs het pad ten zuiden van het plangebied sleedoornstruiken waargenomen. Deze soort dient als waardplant voor de beschermde sleedoornpage.

Beschermde ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) eisen doorgaans een zeer specifiek habitat. Op basis van verspreiding en het huidige agrarische gebruik van het plangebied worden geen andere beschermde soorten verwacht.

Effectanalyse

De sleedoornpage komt voor in sleedoornstruwelen en bosranden en verplaatst zich ook meer richting tuinen en parken in stedelijk gebied (Vlinderstichting). De sleedoornpage is een zeldzame standvlinder die momenteel niet bekend is in Zeeland, het is een weinig mobiele vlinder. Tijdens het veldbezoek zijn geen rupsen waargenomen op de sleedoorn. Bovendien blijven de sleedoornstruiken behouden.

De werkzaamheden hebben geen invloed op elementen die voor beschermde ongewervelden van belang zijn zoals oevervegetatie, (grote) dode bomen of bloemrijke gedeeltes.

Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde ongewervelden is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot ongewervelden is niet nodig.

4 Provinciaal natuurbeleid

4.1 Samenvatting

Het plangebied is aangewezen als nieuw te realiseren natuur voor het NNZ. Aangrenzend aan het plangebied liggen delen die al behoren tot het NNZ. De maatregelen zijn ten behoeve van het NNZ en resulteren in een uitbreiding van het oppervlak en een betere verbinding.

Het plangebied is geen onderdeel van en heeft geen effect op andere provinciaal beschermde gebieden.

Vanuit het provinciaal natuurbeleid zijn geen belemmeringen aan de orde, vervolgstappen zijn niet noodzakelijk.

4.2 Toetsingskader

Het beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd bestaat uit het beleid ten aanzien van Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarnaast kent de provincie Zeeland beleid ten aanzien van overige belangrijke natuurzones en verbindingen zoals ganzenrustgebieden (Zeeuws ganzenakkoord). Het beleid wordt nader beschreven in Bijlage 1, navolgend is enkel een samenvatting gegeven van het specifieke beleid geldend in de provincie Zeeland.

Het NNN voor Zeeland is vastgelegd in de Omgevingsverordening Zeeland 2018 als het Natuurnetwerk Zeeland (NNZ), artikelen 2.23 t/m 2.26. Het NNZ is een samenhangend netwerk van natuur- en landbouwgebieden met waarden van (inter-)nationaal belang. Het NNZ wordt beschermd krachtens artikel 2.23, lid 5, welke stelt dat een bestemming de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied (per saldo) niet significant aantast. Daarnaast mag de bestemming niet leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte van de gronden of tot een significante aantasting van de samenhang tussen gebieden die deel uitmaken van het NNZ.

Ingrepen die per saldo significante schade toebrengen aan de waarden van het desbetreffende gebied mogen in principe niet plaatsvinden. De ingreep kan enkel doorgaan wanneer a) sprake is van een groot openbaar belang, b) er geen reële andere mogelijkheden zijn en c) de negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte en samenhang worden beperkt door het treffen van mitigerende maatregelen en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd volgens het compensatiebeginsel (Bijlage F in de Omgevingsverordening Zeeland 2018).

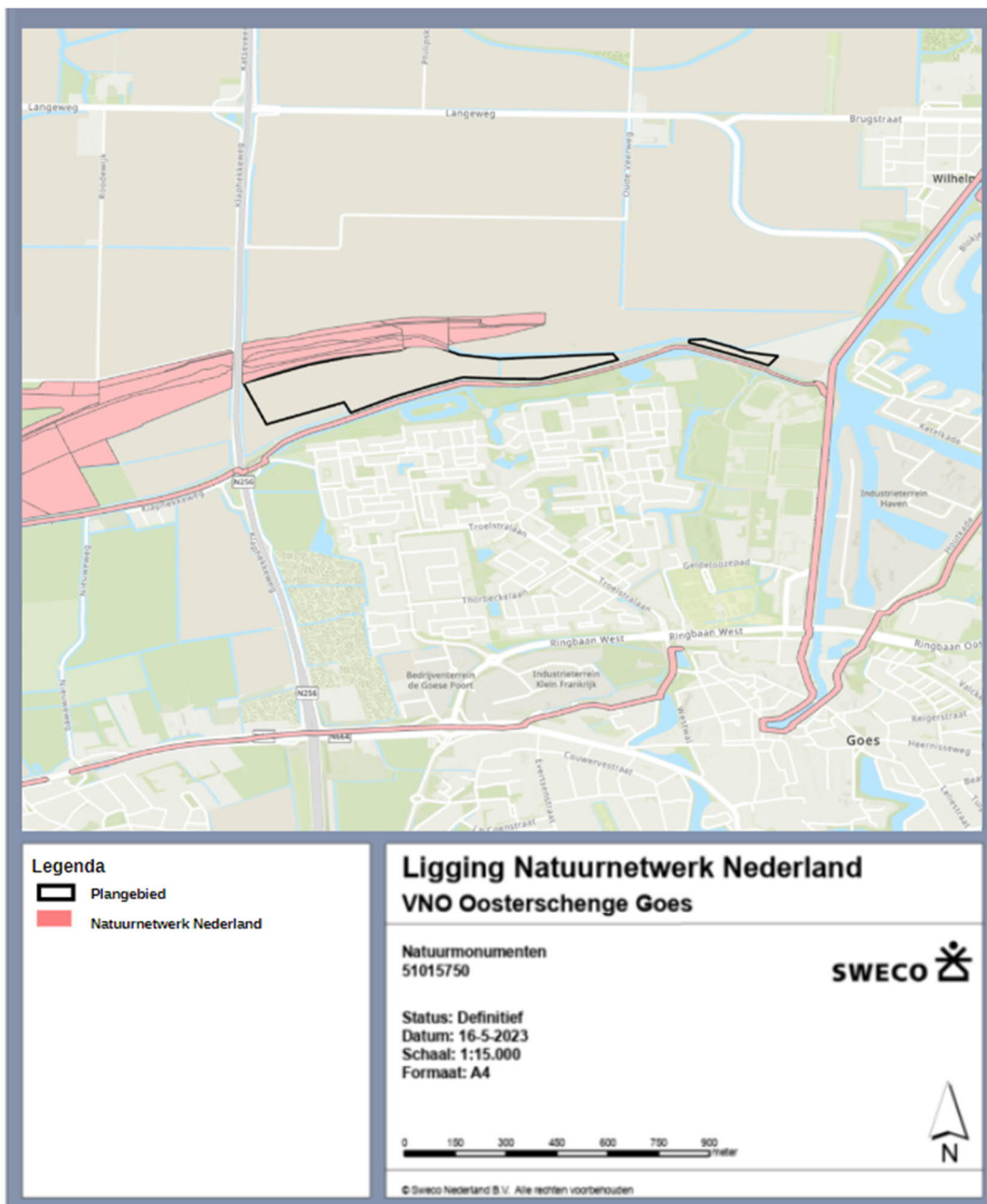
Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van het NNZ en overige provinciaal beschermde gebieden zoals ganzenrustgebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'nee, tenzij, procedure'. In de provincie Zeeland zijn effecten vanuit externe werking van toepassing binnen een straal van 100 meter.

4.3 Resultaten

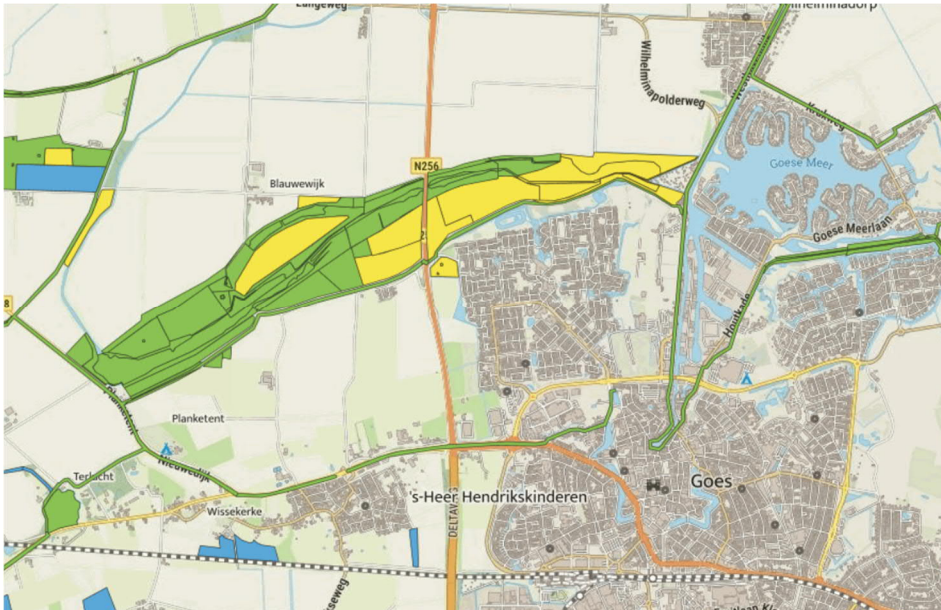
Het plangebied is grotendeels nog gekwalificeerd als nieuw te realiseren natuur als onderdeel van het NNZ (Figuur 4-1 en Figuur 4-2). Dit zijn nu nog agrarische percelen en zullen vochtig hooiland (N10.02) en kruiden- en faunarijk grasland (N12.02) worden.

Slechts een heel klein gedeelte valt al onder de bestaande natuur, dit gedeelte wordt buiten beschouwing gelaten van het inrichtingsplan en wordt niet ingericht. De werkzaamheden vinden dus plaats ter realisatie van het NNZ.

Het plangebied is geen onderdeel van andere provinciaal beschermde gebieden zoals het ganzenrustgebied en de werkzaamheden hebben geen invloed op deze gebieden (Figuur 4-3). Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Figuur 4-1 Ligging van het plangebied ten opzichte van NNZ.

Figuur 4-2: Natuurnetwerk Zeeland en nieuw te realiseren natuur NNZ. Bron: Provincie Zeeland.

Figuur 4-3: Ligging van de ganzenrustgebieden (rood omkaderd) en de ligging van het plangebied (blauwe cirkel). Bron: Provincie Zeeland

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Natura 2000

De werkzaamheden hebben geen negatief effect op de doelstellingen voor nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Wel vindt er tijdens de aanlegfase mogelijk een toename aan stikstofdepositie plaats. Het is noodzakelijk een AERIUS-berekening uit te voeren. Alle toenames van stikstofdepositie (ook tijdelijk) dienen beoordeeld te worden.

5.2 Soortenbescherming

Er zijn soorten aanwezig of te verwachten binnen het plangebied en/of de invloedssfeer van het plangebied die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming en die mogelijk negatief beïnvloed worden met de werkzaamheden. Dit betreft de volgende raakvlakken tussen beiden:

- Vleermuizen
De groenstructuren en waterpartijen hebben mogelijk een functie als foerageergebied of vliegroute voor vleermuizen. De werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden, mits mitigerende maatregelen gehanteerd worden in de actieve periode van vleermuizen (15 april - 15 oktober). Indien niet aan deze maatregelen kan worden voldaan, is aanvullend onderzoek noodzakelijk.
- Maatregelen aanlegfase.
Tijdens de werkzaamheden dient één uur voor zonsondergang en één uur na zonsopkomst in de periode 15 maart tot en met 15 oktober eventuele werkverlichting uit te staan.
- Broedseizoen
Tijdens de uitvoeringsfase dient men rekening te houden met de aanwezigheid van algemeen voorkomende broedvogels. Alle broedgevallen zijn gedurende de broedtijd beschermd. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half juli. Echter, afhankelijk van de lokale meteorologische omstandigheden, kan deze periode eerder of later beginnen en eindigen. Van belang is dat broedende vogels niet zodanig verstoord worden dat de gunstige staat van instandhouding van de soort in het geding komt. Werkzaamheden buiten het broedseizoen kunnen uitgevoerd worden, bij werkzaamheden binnen het broedseizoen dient een ecologisch deskundige het gebied vrij te geven door het uitvoeren van een broedvogelcontrole.
- Zorgplicht
Naast bepalingen voor specifiek aangewezen soorten, geldt krachtens artikel 1.11 (lid 1 & 2) van de Wet natuurbescherming, de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Via deze wet wordt eenieder medeverantwoordelijk gesteld voor de zorg en bescherming van flora en fauna en dient men geen handelingen uit te voeren die opzettelijk soorten kunnen aantasten.

5.3 Provinciaal natuurbeleid

Het plangebied is aangewezen als nieuw te realiseren natuur binnen het NNZ. De werkzaamheden worden uitgevoerd ten behoeve van het NNZ.

Het plangebied is geen onderdeel van en ligt niet in de nabijheid van ander provinciaal beschermde gebieden. Effecten van de werkzaamheden op deze gebieden zijn uitgesloten.

Er hoeven geen aanvullende stappen genomen te worden in het kader van provinciale natuurbeleid.

Referenties

Bouwens, S. (2017). Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging, Provincie Noord-Brabant, 11 oktober 2017.

Natuurmonumenten (2023). SKNL investeringsplan Oosterschenge; Functieverandering en inrichting. Versie 14 februari 2023.

NGB (2021). Vleermuisprotocol 2021, januari 2021. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur.

Provincie Zeeland (2018). Omgevingsverordening Zeeland 2018. Provincie Zeeland, 17 april 2018.

Verboom, B., Musters, K. & van der Lugt, A. (2009). Rugstreeppad (Bufo calamita); Atlastekst. Nederlandse Fauna 9: 174-185.

Geraadpleegde websites

Atlas van Zeeland	https://kaarten.zeeland.nl/map/atlasvanzeeland
BIJ12 Kennisdocumenten	https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/
EIS	www.eis-nederland.nl/soortenbeleid/habitatrichtlijn
NDFF	www.ndff.nl/
RAVON	www.ravon.nl
SOVON	www.sovon.nl
Vlinderstichting	www.vlinderstichting.nl
Vogelbescherming	www.vogelbescherming.nl
Zoogdiervereniging	www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Toetsingskaders wetgeving en beleid

Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

Bescherming van Natura 2000-gebieden vindt plaats op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitats en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of uitbreidings- respectievelijk verbeterdoelstellingen voor habitats en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

Om dit toetsbaar te maken, kent de Wnb een goedkeuringsvereiste voor plannen die significante gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, eerste lid, Wnb) en een vergunningsplicht voor projecten en andere handelingen die (significant) negatieve gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, tweede lid, Wnb).

De goedkeuring of de vergunning met betrekking tot stikstofemissies in de aanleg- en gebruiksfase wordt alleen verleend wanneer voldoende zeker is dat de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende Natura 2000-gebied niet in het geding zijn. Wanneer significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden op grond van een passende beoordeling niet kunnen worden uitgesloten, kan alleen goedkeuring aan het plan of een vergunning voor het project worden verleend indien de ADC-toets met succes doorlopen kan worden (artikel 2.8, vierde lid, Wnb). Dat betekent dat het project nodig is omwille van een dwingende reden van groot openbaar belang, er geen alternatief mag zijn met minder grote effecten op Natura 2000 en de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Wanneer na een eerste verkennende effectbeoordeling effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten kunnen de volgende vervolgstappen aan de orde zijn:

- Voortoets geeft een aanwijzing over de mogelijke negatieve effecten van een plan of project op Natura 2000-gebieden. Uit de voortoets volgt ook welke vervolgstappen nodig zijn. Soms blijkt uit de voortoets dat er zeker geen significant negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden zijn. Dan is er geen vergunningplicht en de initiatiefnemer hoeft verder niets te doen. Als er wel mogelijke significant negatieve effecten zijn volgt een passende beoordeling.
- Passende beoordeling: beoordeling of significante gevolgen van het plan of project zijn uit te sluiten rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. In een passende beoordeling mag rekening gehouden worden met mitigerende maatregelen. Als significante gevolgen niet zijn uit te sluiten volgt een ADC-toets.

- ADC-toets: Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is Dwingende redenen van groot openbaar belang en in Compensatie is voorzien.

Wet natuurbescherming: soortenbescherming

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Hierbij worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd met verschillende verbodsbepalingen:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.)

- Lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- Lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- Lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.)

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- Lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- Lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - *onderdeel a*) in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
 - *onderdeel b*) de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

- *onderdeel c)* vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn*- en *Habitatrichtlijn*soorten geldt dat voortplantings- en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden, en dat exemplaren niet opzettelijk mogen worden gedood of verwond. In gebruik zijnde nesten van vogels zijn te allen tijde gedurende het broedseizoen beschermd.

Van een aantal vogelsoorten geniet de vaste rust- en verblijfplaats een aanvullende jaarronde bescherming. Er is een indicatieve landelijke lijst opgesteld², maar provincies hebben de mogelijkheid deze aan te passen. Voor de provincie Zeeland geldt de reguliere landelijke lijst.

Vogels met jaarrond beschermde nesten zijn ingedeeld in 5 categorieën, waarbij de nesten van soorten van categorie 1 t/m 4 in principe altijd jaarrond beschermd zijn, en nesten van soorten van categorie 5 enkel wanneer er een zwaarwegend ecologisch belang is om het nest wel jaarrond te beschermen. Ook voor soorten van categorieën 1 t/4 kunnen zich uitzonderingssituaties voordoen waarbij een nest geen jaarronde beschermd behoeft. Dit wordt beoordeeld door een ecooloog. Soorten van categorie 1 t/m 4 zijn de volgende: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw. Van een aantal andere soorten zijn de nesten enkel beschermd indien er onvoldoende alternatieven zijn.

Onderzoeken naar het voorkomen van soorten uit de *Vogelrichtlijn*- en/of *Habitatrichtlijn* hebben een geldigheidsduur van drie jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

Voor *Andere soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van deze soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *Andere soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid heeft om soorten binnen deze categorie onder voorwaarden vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming. Met artikel 6.21 van de Omgevingsverordening Zeeland 2018 wordt een dergelijke vrijstelling gegeven voor de soorten genoemd in Tabel 0.1.

Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de wet, mits de voorgenomen activiteit als zodanig in de gedragscode is beschreven. Er is dan geen ontheffing nodig.

Onderzoeken naar het voorkomen van *Andere soorten* hebben een geldigheidsduur van vijf jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

² RVO, 2021. Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten
<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/04/Lijst-jaarrond-beschermde-vogelnesten.pdf>

Tabel 0.1 Vrijgestelde soorten in provincie Zeeland.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Dwergmuis	Gewone pad
Dwergspitsmuis	Kleine watersalamander
Egel	Meerkikker
Gewone bosspitsmuis	
Huisspitsmuis	
Ondergrondse woelmuis	
Ree	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Woelrat	

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld of voor voorgenomen activiteiten die strijdig zijn met de bepalingen in de wet geldt een ontheffingsplicht. Deze kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor versterking geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.

Naast bovengenoemde verbodsartikelen bevat de Wnb een algemeen geldende zorgplicht. Deze zorgplicht is te allen tijde van toepassing en geldt ook voor niet-beschermde flora en fauna:

Zorgplicht (artikel 1.11)

- Lid 1) Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
- Lid 2) De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - onderdeel a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - onderdeel b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - onderdeel c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
- lid 3) Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Provinciaal natuurbeleid

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), in 1990 door het Rijk geïntroduceerd als Ecologische Hoofdstructuur (EHS), is een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland. Naast tal van natuurgebieden omvat het NNN ook vrijwel alle Natura 2000-gebieden. Behoudens de rijkswateren, waar het Rijk bevoegd gezag is (o.a. Waddenzee, Noordzee, IJsselmeer), zijn de provincies bevoegd gezag inzake het NNN. Het Natuurnetwerk Nederland is vastgelegd in de Provinciale structuurvisies en Provinciale verordeningen. De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan.

De afweging voor ingrepen in het NNN gaat volgens het 'nee, tenzij'-principe. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren. Een "nee, tenzij-toets" behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van de plangebieden.

Natuurnetwerk Zeeland

Het NNN voor Zeeland is vastgelegd in de Omgevingsverordening Zeeland 2018 als het Natuurnetwerk Zeeland (NNZ), artikelen 2.23 t/m 2.26.

Het NNZ is een samenhangend netwerk van natuurgebieden en landbouwgebieden met natuurwaarden van (inter-)nationaal belang. Het doel van het NNZ-beleid is het veiligstellen van ecosystemen en het realiseren van leefgebieden met goede condities voor de biodiversiteit. Het NNZ hangt samen met het Natuur Netwerk in de andere delen van Nederland (NNN) en met het Europese net van natuurgebieden (Natura 2000).

Het NNZ wordt beschermd krachtens artikel 2.23, lid 5, welke stelt dat een bestemming de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied (per saldo) niet significant aantast. Daarnaast mag de bestemming niet leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte van de gronden of tot een significante aantasting van de samenhang tussen gebieden die deel uitmaken van het NNZ.

Ingrepen die per saldo significante schade toebrengen aan de waarden van het desbetreffende gebied mogen in principe niet plaatsvinden. De ingreep kan enkel doorgaan wanneer a) sprake is van een groot openbaar belang, b) er geen reële andere mogelijkheden zijn en c) de negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte en samenhang worden beperkt door het treffen van mitigerende maatregelen en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd volgens het compensatiebeginsel (Bijlage F in de Omgevingsverordening Zeeland 2018).

Bijlage 2 Instandhoudingsdoelstellingen

Oosterschelde

Hieronder volgt een overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oosterschelde op basis van het aanwijzingsbesluit.

Tabel 0.1: Instandhoudingsdoelstellingen habitattypen voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

Habitatcode	Habitattype	Status doel	Oppervlakte ¹	Kwaliteit ¹
H1160	Grote baaien	definitief	=	>
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	definitief	>	=
H1320	Slijkgrasvelden	definitief	=	=
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	definitief	=	=
H1330B	Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	definitief	>	=
H2130A	Grijze duinen (kalkrijk)	definitief	=	=
H2160	Duindoornstruwelen	definitief	=	=
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	definitief	>	>
H7210	Galigaanmoerassen	definitief	=	=

1: doelstelling voor oppervlakte en/of kwaliteit behoud: =, uitbreiding: >, achteruitgang ten gunste van ander habitattype toegestaan: = (<), oppervlak staat op uitbreiding, maar mag achteruit gaan ten gunste van ander habitattype: > (<).

Tabel 0.2: Instandhoudingsdoelstellingen habitatrichtlijnsoorten voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

Soortcode	Soort	Status doel	Populatie	Omvang leefgebied ¹	Kwaliteit leefgebied ¹
H1351	Bruinvis	definitief	=	=	=
H1103	Fint	definitief	=	=	=
H1365	Gewone zeehond	definitief	>	=	>
H1364	Grijze zeehond	definitief	=	=	=
H1340*	Noordse woelmuis	definitief	>	>	=

1: doelstelling voor omvang en/of kwaliteit behoud: =, uitbreiding/verbetering: >, vestigend: +, achteruitgang ten gunste van ander leefgebied toegestaan: = (<).

Tabel 0.3: Instandhoudingsdoelstellingen broedvogels voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

Soortcode	Soort	Status doel	Aantal broedparen	Omvang leefgebied ¹	Kwaliteit leefgebied ¹
A137	Bontbekplevier	definitief	100*	=	=
A081	Bruine kiekendief	definitief	19	=	=
A195	Dwergstern	definitief	300*	=	=
A191	Grote stern	definitief	4000*	=	=
A132	Kluut	definitief	2000*	=	=
A194	Noordse stern	definitief	20	=	=
A138	Strandplevier	definitief	220*	>	>
A193	Visdief	definitief	6500*	=	=

1: doelstelling voor omvang en/of kwaliteit behoud: =, uitbreiding/verbetering: >, vestigend: +, achteruitgang ten gunste van ander leefgebied toegestaan: = (<).

Tabel 0.4: Instandhoudingsdoelstellingen niet-broedvogels voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

Soortcode	Soort	Status doel	Populatie	Instandhoudings- doelstelling	Omvang leefgebied ¹	Kwaliteit leefgebied ¹
A017	Aalscholver	definitief	360	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A048	Bergeend	definitief	2900	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A137	Bontbekplevier	definitief	280	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A149	Bonte strandloper	definitief	14100	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A045	Brandgans	definitief	3100	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A067	Brilduiker	definitief	680	Foerageergebied	=	=
A004	Dodaars	definitief	80	Foerageergebied	=	=
A144	Drieteenstrandloper	definitief	260	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A005	Fuut	definitief	370	Foerageergebied	=	=
A140	Goudplevier	definitief	2000	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A043	Grauwe gans	definitief	2300	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A164	Groenpootruiter	definitief	150	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A143	Kanoetstrandloper	definitief	7700	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A142	Kievit	definitief	4500	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A026	Kleine zilverreiger	definitief	20	Foerageergebied	=	=
A037	Kleine zwaan	definitief	behoud	Slaap- en rustplaats	=	=
A132	Kluut	definitief	510	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A051	Krakeend	definitief	130	Foerageergebied	=	=
A007	Kuifduiker	definitief	8	Foerageergebied	=	=
A034	Lepelaar	definitief	30	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A125	Meerkoet	definitief	1100	Foerageergebied	=	=
A069	Middelste zaagbek	definitief	350	Foerageergebied	=	=
A054	Pijlstaart	definitief	730	Foerageergebied	=	=
A157	Rosse grutto	definitief	4200	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A046	Rotgans	definitief	6300	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A130	Scholekster	definitief	24000	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A103	Slechtvalk	definitief	10	Foerageergebied	=	=
A056	Slobeend	definitief	940	Foerageergebied	=	=
A050	Smient	definitief	12000	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A169	Steenloper	definitief	580	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A138	Strandplevier	definitief	50	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A162	Tureluur	definitief	1600	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A053	Wilde eend	definitief	5500	Foerageergebied	=	=
A052	Wintertaling	definitief	1000	Foerageergebied	=	=
A160	Wulp	definitief	6400	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=

Soortcode	Soort	Status doel	Populatie	Instandhoudings- doelstelling	Omvang leefgebied ¹	Kwaliteit leefgebied ¹
A141	Zilverplevier	definitief	4400	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A161	Zwarte ruiter	definitief	310	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=

1: doelstelling voor omvang en/of kwaliteit behoud: =, uitbreiding/verbetering: >, vestigend: +, achteruitgang ten gunste van ander leefgebied toegestaan: = (<).